

MEVLANA KIZ ÇOCUK EVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ TAKİP ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/57

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 26/12/2023 tarihli ve 2023/1085 sayılı ve kararıyla oybirliği ile kabul edilmiştir.

KISALTMALAR	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altına Alınan Kişiler.....	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	7
A. Fiziksel Koşullar.....	7
B. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları	9
C. Sağlık Hizmetleri	9
Ç. Psiko - Sosyal Servis Hizmetleri.....	10
D. Eğitim, Faaliyetler ve Günlük Yaşam	11
E. Dış Dünya İle İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	11
F. Beslenme	12
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	13
A. Değerlendirme	13
B. Tavsiyeler.....	13
1. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler ...	13
2. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	15
3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	15

BM	: Birleşmiş Milletler
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
ÇOKİM	: Çocuk Koruma ve İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda çocukların koruma altına alındığı yerlere ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. Anılan görevin icrası kapsamında 2/3/2023 tarihinde Mevlana Kız Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü'ne **habersiz bir takip** ziyareti gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ... ve Sosyal Hizmet Uzmanı ... ile TİHEK'in talebi üzerine Konya İl Sağlık Müdürlüğüne görevlendirilen Doktor ... ve Psikolog ... yer almıştır.

6. Çocuk Evleri Sitesi; 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanun'un 12'inci (Ek: 1/2/2007-5579/1 md.; Değişik: 6/2/2014-6518/14 md.) maddesi uyarınca: *“Korunma ihtiyacı olan*

çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluşlardır.”

7. Ziyaret, Merkez Müdürü ile yapılan ilk görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede UÖM olarak TIHEK'in görev ve yetkileri, ziyaretin amacı, ziyaretin türü ve ziyarette kullanılacak olan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. İdareden, Merkezde bulunan çocuklar, Merkezin günlük işleyişi ve personel hakkında genel bilgiler alınmış, Merkezdten talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Ardından idari binada bulunan sağlık servisi, psikososyal servis ve ortak alanlar ziyaret heyeti tarafından yerinde incelenmiştir. Akabinde Merkezde çocukların kaldıkları evler sırasıyla ziyaret edilmiş, hâlihazırda Merkezde bulunan tüm çocuklar ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve tekrar takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 9/1/2023 tarihli ve 2023/03 sayılı Kurul kararı ile Başkanlık Makamınının 28/2/2023 tarihli ve 20027 sayılı oluruna istinaden 2/3/2023 tarihinde, Mevlana Kız Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler

9. Merkez, 10.000 metrekare açık alan üzerinde 2574 metrekare kapalı alanda hizmet vermektedir.

10. Merkez, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Olur'u ile Mehmet Necati Çetinkaya Kız Yetiştirme Yurdu ve Konya Çocuk Yuvası Müdürlüğü kapatılarak, Mevlana Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu Müdürlüğü adı altında birleştirilmiş ve 1/10/2013 tarihinde hizmete başlamıştır. Merkez 2013 yılında kesin kabul yaparak hizmete başlamıştır. Merkezin ismi, 2016 yılında Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün onayı ile Mevlana Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

11. Merkez; Çocuk Evleri Sitesi ve Çocuk Koruma ve İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimi (ÇOKİM) olarak hizmet vermektedir.

12. Merkezde 1 adet resmi plakalı araç, 1 adet resmi plakalı minibüs ve 1 adet şoförlü kiralık minibüs olduğu öğrenilmiştir.

B. Merkez Personeli

13. Merkezde çalışan personele ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır:

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Müdür	1
Müdür Yardımcısı	2
Sosyal Hizmet Uzmanı	2
Psikolog	1
Çocuk Gelişimcisi	1
Çocuk Eğiticisi	1
Hemşire	2
Öğretmen	4
Din Görevlisi	1
Yurt Yönetim Personeli	1
Bakım Personeli	34
Temizlik Personeli	16
Güvenlik Görevlisi	5
Şoför	2
TOPLAM	73

14. Merkezde yeterli sayıda personel bulunduğu İdare tarafından belirtilmiştir.

15. İdari personel ve meslek elemanlarının¹ hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında; Bakım, Temizlik ve Güvenlik personelinin 3 vardiya ile 7 gün 24 saat esası ile çalıştığı ve Grup Sorumlusu olan personelin ise hafta içi 11.00-20.00 saatleri arasında çalıştığı öğrenilmiştir.

16. Merkezde her bir yaşam evinin Grup Sorumlusu (Sosyolog, Psikolojik Danışman ve Rehber ile Çocuk Gelişimci) olarak görev yapan bir meslek elemanı bulunmaktadır.

17. Merkez personeline yönelik yıllık olarak Konya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından bir eğitim planı oluşturulduğu ve oluşturulan takvime uygun olarak eğitimlerin düzenli bir şekilde uygulandığı, ayrıca Merkezde her ay düzenli olarak Bakım Personeli, Grup Sorumluları, Sağlık Personeli ve Sosyal Servis Personelinin katıldığı eğitim ve değerlendirme toplantılarının yapıldığı ifade edilmiştir.

18. Merkezde görev yapan personele; çocuk gelişimi, ilk yardım, mahremiyet bilinci kazandırma, uyuşturucu ile mücadele, iş sağlığı ve güvenliği, krize müdahale, yangın ve afet ve acil durum eğitimleri verildiği belirtilmiştir. 2023 yılı hizmet içi eğitim planlaması yapıldığı ve bu kapsamda eğitimlerin devam ettiği öğrenilmiştir.

19. Merkez personelinin insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel bir eğitim almadığı ifade edilmiştir.

20. Merkezde 2023 yılı hizmet içi eğitim planlaması aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Sıra	Konu	Katılacaklar
1	Afet Farkındalık ve Yangın Farkındalık Eğitimi	Tüm Personel
2	Afetlerde Psikososyal Destek Eğitimi	Meslek Elemanları
3	Krize Müdahale Eğitimi	Tüm Personel
4	En İyi Narkotik Polisi Anne	Bayan Personel
5	Dezavantajlı Gruplarda İkna Ve İletişim	Meslek Elemanları
6	Stres ve Öfke Yönetimi	4D Personel
7	Ergenlik Dönemi Ergenlerle İletişim, Sorunlar ve Çözüm Yolları	Tüm Personel
8	Temel İlk Yardım Eğitimi	4D Personel
9	Problem Çözme Becerilerinin Kazandırılması	Tüm Personel
10	İş Yaşamı Sorunları, Çalışma Arkadaşları ile İletişim	Tüm Personel

¹ Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensupları. (5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, m.3/e).

11	Sosyal Diyalog Eğitimi	Meslek Elemanları
12	İnternetin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı Eğitimi	Tüm Personel
13	KMÇ ve İstismar Vakalarında Görüşme Teknikleri	Nöbet Amirleri
14	Resim Analizleri	Meslek Elemanları
15	İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	Tüm Personel

21. Merkezde 7/24 özel güvenlik personelinin görev yaptığı öğrenilmiştir.

22. Merkezde güvenlik noktasında bulunan ayrı bir odada kameraların bir personel tarafından sürekli izlendiği görülmüştür.

C. Koruma Altına Alınan Kişiler

23. Merkezin Çocuk Evleri Sitesi için 80, ÇOKİM için 12 kişi olmak üzere toplam 92 kişi kapasitesi bulunmaktadır.

24. Ziyaret tarihinde merkezde kayıtlı ve fiilen kalmakta olan 141 çocuk bulunmaktadır. Çocuklardan 36'sının Gaziantep ilinde kaldıkları Merkezin 6 Şubat Kahramanmaraş depreminden sonra kapatılması nedeniyle Merkeze getirildikleri öğrenilmiştir.

25. Ziyaret sonrasında İdare ile yapılan görüşmede, deprem sonrası Merkeze gelen 36 çocuktan çeşitli çalışmalar yapılarak 27 çocuğun aile yanına döndürüldüğü veya başka Merkezlere nakillerinin yapıldığı bilgisi alınmıştır.

26. Merkezde 19 çocuğun zihinsel engelli, 2 çocuğun ise bedensel engelli olduğu öğrenilmiştir.

27. Merkezde erkek çocuklar için yaş aralığı 0-12; kız çocuklar için yaş aralığı 0-18'dir. 18 yaşını dolduran ve örgün eğitime devam eden kız çocuklarının koruma kararlarının devam ettiği ve Kredi Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlarda kaldıkları öğrenilmiştir.

28. Çocukların evlere dağılımının cinsiyet ve yaş durumları dikkate alınarak yapıldığı İdare tarafından belirtilmiştir. Aynı evde kalan ve kardeş olmayan çocuklar arasında en düşük yaş farkı 1 ay, en yüksek yaş farkı 5 yıl 11 aydır.²

² Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Çocuğa Uygun Sosyal Hizmet Modelinin Belirlenmesi ve Yerleştirme" başlıklı 25'inci maddesinin 5'inci fıkrasına göre, "Çocukların birimlere yerleştirilmesinde; aynı evde/yaşam biriminde kalacak yedi yaş ve üzeri çocuklarda yaş farkının en fazla üç olması ve hemcins olması şartı aranır. Aynı evde/yaşam biriminde kalan çocukların tamamının kardeş olması halinde, yaş ve cinsiyet farkı şartı aranmaz. Farklı kardeş grubundan çocuklar olması hâlinde, sadece aynı cinsiyet grubunda olan çocuklar bir arada kalabilir."

29. Merkezde bulunan her bir evde ortalama 10 çocuk kalması gerekmektedir.³ Merkezde evlerin tamamında, deprem nedeniyle gelen çocuklardan dolayı kapasitenin üzerinde çocuk kaldığı görülmüştür.

30. Merkez kampüsü içerisinde bulunan evlerden biri ÇOKİM olarak ayrılmıştır. Kabul sürecine alınan çocuk hakkında bu birim tarafından kişiye uygun sosyal hizmet modeli belirlenmekte, hakkında bakım tedbiri uygulanmasına karar verilen çocuk için Merkeze kabul işlemleri yapılmaktadır.

31. Koruma ve bakım altına alınmış çocukların eğitim ve yaş durumlarına göre harçlık aldıkları, harçlıkların Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik⁴'e göre günlük, haftalık veya aylık olarak imza karşılığı grup sorumluları tarafından teslim edildiği öğrenilmiştir. Harçlık miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Eğitim Düzeyi	Harçlık Miktarı
İlkokula devam eden (1.2.3.4. sınıf)	693,90 TL
Ortaokula devam eden (5.6.7.8.sınıf)	1.040,84 TL
Liseye devam eden (9.10.11.12. sınıf)	1.561,26 TL
Üniversiteye devam eden	2.168,42 TL

32. Merkezde ziyaret tarihi itibariyle misafir statüsünde çocuk bulunmadığı öğrenilmiştir.

³ Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Çocuk Bakım Kuruluşları ve Kapasite" başlıklı 8'inci maddesinin 2'nci fıkrasına göre, "Çocuk evleri sitesinde her bir evin kapasitesi en fazla on çocuğa hizmet verilecek şekilde çocukların yaş, cinsiyet ve gelişim özelliklerine göre belirlenir."

⁴ Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Harçlıklar" başlıklı 37'nci maddesinin 4'üncü fıkrasına göre, "Harçlıklar çocuklara grup/ev sorumlusu tarafından çocukların durumu, ihtiyaçları ve talepleri göz önünde bulundurularak günlük, haftalık veya aylık olarak imza karşılığı dağıtılır. Grup/ev sorumlusu tarafından ihtiyaca göre çocuklar adına yapılan harcamalar, çocuğa bir yıl içinde verilen harçlıkları ile varsa diğer gelirleri ve giderleri kayıt altına alınır. Bu kayıtlar her türlü denetimde gösterilmek üzere hazır bulundurulur."

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

33. Sevgi Evleri Projesi kapsamında, koğuş sistemiyle yürütülen kuruluş bakımı yerine daha küçük birimlerde, aile ortamını andıran yapılar ve ilişki sistemi içerisinde çocukların yaşayacağı küçük villa tipi binalardan oluşan site içerisinde evler yapılmıştır.⁵

34. Merkezde toplam 8 ev bulunmakta olup evlerden 5 tanesi 277 metrekare büyüklüğünde, 3 tanesi ise 210 metrekare büyüklüğündedir. 4 ev 10’ar kişi kapasiteli, 3 ev toplam 40 kişi kapasitelidir. ÇOKİM olarak hizmet veren evin ise 12 kişi kapasiteli olduğu öğrenilmiştir.

35. Merkez, iki katlı evlerden oluşmaktadır. Bu evler oda, salon, mutfak, tuvalet ve banyodan oluşmaktadır.

36. Merkezde bulunan evlerde buzdolabı, çamaşır makinesi, mutfak malzemeleri, televizyon, klima, yemek masası, etüt dolapları, kişisel dolaplar, yataklar, kurutma makinesi, bazalar, yorgan, nevresim, yastık, halılar, kişisel temizlik malzemeleri ve gıda malzemelerinin bulunduğu görülmüştür.

37. Çocukların bireysel odaları, evde kalmakta olan çocuk sayısına bağlı olarak 3 veya 4 kişiliktir. Çocukların bireysel odalarında yer alması gereken eşyalarda bir eksiklik tespit edilmemiştir. Ancak deprem sonrası Merkeze gelen çocuklar ile birlikte yaşanan aşırı kalabalıklaşma nedeniyle oda ve eşyaların yetersiz kaldığı ve bazı çocukların evlerin salonlarında yer yataklarında yattığı görülmüştür. Merkez İdaresi kısa süre içerisinde bu sorunu çözeceklerini ifade etmiştir.

38. Merkezde; sosyal servis, sağlık servisi ve açık oyun sahası bulunmaktadır. Merkezde sosyal faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kampüs içerisinde bulunan bir kamelya çevresi cam ile kapatılarak kapalı etkinlik alanına dönüştürülmüştür. Merkez kampüsünde ayrıca hobi bahçeleri olduğu görülmüştür.

39. Merkez bahçesinde çocukların zaman geçirebilecekleri spor alanları, çardaklar ve atölyeler olduğu görülmüştür.

40. Merkezde toplantı salonu, oyun alanları ve atölyeler ortak kullanım alanlarıdır. Ayrıca futbol, basketbol, voleybol, masa tenisi ve bocce sporlarının yapılması için alan olduğu görülmüştür.

⁵ <https://www.aile.gov.tr/siirt/kuruluslarimiz/cocuk-evleri-sitesi-mudurlugu/>

41. Merkezde bulunan toplantı salonunda sinema gösterimi, folklor çalışmaları, özel günlerde gösteriler ve etkinliklerin yapıldığı öğrenilmiştir. Merkezde bulunan atölyelerde el işi, flografi, mum, ahşap boyama, çini seramik çalışmaları yapıldığı ifade edilmiştir.

42. Merkez bahçesinde bulunan ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirildiği kapalı alanların sobalar ile ısıtıldığı, havalandırma için klimanın kullanıldığı öğrenilmiştir.

43. Merkezde çocukların güvenliğinin sağlanması adına çeşitli fiziksel önlemlerin alındığı gözlemlenmiştir. Merdivenlere file yapıldığı, prizlerde koruyucu bulunduğu, tuvaletlerde kilit sistemi olduğu, çocukların düşmemesi adına materyal, korkuluklar bulunduğu görülmüştür.

44. Merkezde yangın alarm sisteminin kurulu olduğu görülmüş ve yangın söndürme için gerekli ekipmanlar bulunduğu ifade edilmiştir.

45. Ziyaret edilen evlerden bazılarında banyonun rutubetli olduğu, kırık duşa kabin ve klozet bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bazı dolapların sabitlenmediği görülmüştür.

46. Merkezde jeneratör bulunmadığı tespit edilmiş ve ziyaret tarihinde jeneratör alım sürecinin devam ettiği İdare tarafından belirtilmiştir. İdare ile yapılan görüşmede jeneratör alım sürecinin tamamlandığı bilgisi verilmiştir.

47. Merkezde ısınma ve sıcak su temininin doğalgaz yakıtı kullanan sistem ile sağlandığı öğrenilmiştir. Merkezde 7 gün 24 saat sıcak su bulunmaktadır. Kendileriyle görüşme yapılan çocuklar ısınma ile ilgili herhangi bir problem olmadığını dile getirmişlerdir.

48. Merkezde bulunan tüm binaların dış cephelerinin 2022 yılında boyandığı belirtilmiştir.

49. Merkezin Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Erişilebilirlik belgesinin bulunmadığı, TSE Erişilebilirlik standartları için Merkezde keşif yapıldığı, eksikliklerin tespit edildiği ancak henüz tamamlanmadığı öğrenilmiştir.

50. Merkezde çocukların kaldıkları evlerin tamamı ziyaret edilmiş, evlerin tefrişatının aynı standartlarda yapıldığı görülmüştür.

51. Evlerin genel olarak temiz ve düzenli olduğu; genel temizliğin, temizlik personeli ve bakım personeli tarafından yapıldığı gözlemlenmiş, temizlik hususunda merkezde kalan çocuklara da sorumluluk verildiği öğrenilmiştir.

52. 0-3 yaş grubu çocukların kaldığı evde ev içi kameraların bulunduğu, diğer evlerde mahremiyeti ihlal etmemek adına yalnızca ev girişlerinde kamera bulunduğu görülmüştür.

53. Merkezde bulunan kamera kayıtlarının 6 ay süreyle saklandığı anlaşılmıştır.

B. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları

54. Ziyaret Heyeti tarafından koruma altına alınan çocuklarla birebir gerçekleştirilen görüşmelerde çocukların genel olarak Merkez personelinden memnun olduğu gözlemlenmiştir. Heyete iletilen herhangi bir işkence ve kötü muamele iddiası olmamış veya Heyet tarafından buna ilişkin bir bulguyla karşılaşılmamıştır.

55. Görüşme yapılan çocuklar tarafından, dilek ve şikâyetlerin yazılı veya sözlü olarak her daim başta grup sorumlularına iletilebildiği ve grup sorumlusu katılımı ile sosyal serviste istek ve şikâyetlerin görüşüldüğü ve taleplerinin kısa sürede çözümlendiği belirtilmiştir. Sosyal servis ve grup sorumlusu tarafından çözüme kavuşturulamayan mevzuların üst yöneticilere bildirildiği ve alınacak ortak karar ile sorunların çözümlendiği İdare tarafından belirtilmiştir.

56. Merkez idari binasına dilek ve şikâyetleri toplamak üzere bir dilek-şikâyet kutusu konulduğu gözlemlenmiştir.

57. Merkezde kötü muamelede bulunduğu iddiasıyla hakkında adli veya idari soruşturma başlatılan 2 personel bulunduğu öğrenilmiş, bahse konu iddialara ilişkin dosya incelemesinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği görülmüştür. Ziyaret tarihi itibarıyla hakkında işlem yapılan veya soruşturması devam eden bir personel olmadığı öğrenilmiştir.

C. Sağlık Hizmetleri

58. Merkezin sağlık servisi bulunmaktadır. Merkez sağlık servisinde 2 hemşire görev yapmaktadır.

59. Merkezde mesai saatleri içerisinde meydana gelen ve sağlık servisinin müdahale etme yetkisi çerçevesinde gelişen acil durumlara Merkezde görevli hemşireler tarafından ilk müdahale yapıldığı, tıbbi müdahale gerektiren durumlarda Merkez aracı ile Hastaneye gidildiği veya 112 Acil Servisin arandığı belirtilmiştir. Mesai saatleri dışında oluşan acil durumlarda ise 112 Acil Servis aranarak ekiplerden destek alındığı ifade edilmiştir. Ambulansın Merkeze 4 ila 7 dakika arasında geldiği öğrenilmiştir.

60. Hastane randevularının sağlık servisi tarafından planlandığı ve Merkez araçlarıyla bakım elemanı veya grup sorumluları eşliğinde çocukların hastaneye götürüldüğü öğrenilmiştir.

61. Merkeze yeni gelen çocukların kabul muayenesinin ilk 5 gün içerisinde yapıldığı, doktorun önerdiği bölümler olması halinde ise Meram Tıp Fakültesi, Doktor Ali Kemal

Belviranlı Hastanesi, Konya Şehir Hastanesi ve mevcut takibi olan diğer hastanelerde takibinin yapıldığı öğrenilmiştir.

62. Kendileriyle görüşme yapılan çocuklar rahatsızlandıkları takdirde evlerde bulunan grup sorumlusuna durumu bildirerek revirde muayene olabilmektedir. Gerekmesi halinde devlet hastanesinden randevu alındığı İdare tarafından belirtilmiştir. Randevularla ilgili herhangi bir sorun yaşanmadığı bildirilmiştir.

63. Merkezde kalan çocukların kullanmaları gereken ilaçlar, sağlık servisinde kutular halinde hazırlanarak evlere dağıtılmak üzere sabah ve akşam saatlerinde meslek elemanlarından oluşan nöbetçi amirlere teslim edilmektedir.

64. İlk kabul biriminde kalan çocukların muayene edildiği, özel ve yandal gerektiren durumlarda çocukların sevkinin yapıldığı belirtilmiştir.

65. Okula başlayacak çocuklar için göz sağlık kontrolleri ve gözlük kullanan çocuklar ve göz muayenesine ihtiyacı bulunan çocuklara randevu alınıp takiplerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Diş kontrolleri sonrası ihtiyaç durumunda tedavilerinin yapıldığı öğrenilmiştir. Merkez İdaresi tarafından, İl Sağlık Müdürlüğü aracılığıyla göz ve diş sağlığı kontrollerinin okul tatili dönemlerinde yaptırılmasının planlandığı belirtilmiştir.

66. Çocukların sağlık dosyalarının Merkez revirinde bulunduğu ve ilgili formların doldurulduğu görülmüştür.

Ç. Psiko - Sosyal Servis Hizmetleri

67. Psiko-sosyal servis birimi, çocuklar ile yapılan ilk görüşme sonrası ilgili formların doldurulup uygulama planının oluşturulduğu, hazırlanan planlamalar doğrultusunda çocuğun ihtiyaçlarının takip edildiği, psiko-sosyal gelişimi ile ilgili çalışmaların yapıldığı, kabul ve ayrılış işlemlerinin gerçekleştirildiği birimdir.

68. İdareden, Merkeze çocuğun kabulünün yapıldığı gün itibari ile Merkez kurallarının anlatıldığı, varsa sorularının cevaplandırıldığı, birlikte kalacağı çocuklarla ve personel ile tanıştırıldığı, Merkezin gezdirilerek tanıtıldığı öğrenilmiştir.

69. İlgili personel tarafından, Merkeze yeni gelen çocuk için grup etkinliği veya grup çalışması yapılarak uyum çalışmalarının yapıldığı ifade edilmiş, ziyaret tarihi itibariyle Merkezde uyum sorunu yaşayan bir çocuk olmadığı anlaşılmıştır.

70. Uyum sorunu nedeni ile evden ayrılması gereken çocuk olduğunda Kuruluş Koordinasyon Kurulu tarafından alınan kararlar farklı eve geçmesi durumunun değerlendirildiği öğrenilmiştir.

71. Merkezde sigara ve cep telefonu kullanımına izin verilmediği belirtilmiştir.

72. Merkezde ziyaret tarihi itibarıyla koruyucu aile hizmet modelinden yararlanan 4 çocuk olduğu bilgisi edinilmiştir.

D. Eğitim, Faaliyetler ve Günlük Yaşam

73. Merkezde kalan çocukların 58'inin örgün eğitime, 18'inin ise açık öğretime devam ettiği öğrenilmiştir.

74. 0-12 yaş grubu çocuklarda okula/kreşe giden çocuk sayısı 44, 13-18 yaş grubu çocuklarda okula devam eden 43 çocuğun bulunduğu öğrenilmiştir. Ayrıca 4 çocuğun üniversitede eğitim öğretim süreçlerine devam ettikleri öğrenilmiştir.

75. Merkezde lise ve üniversite sınavlarına hazırlanan 8 çocuğun olduğu bilgisi alınmıştır.

76. Merkezde okula devam eden öğrencilerin bir kısmının okula erişimlerinin Merkez servisi ile sağlandığı, bir kısmının ise devam ettikleri okulun servisi ile ulaşımının sağlandığı öğrenilmiştir. Ayrıca ilçede okula devam eden çocukların okul yakınında bulunan yatılı yurt imkânlarından faydalandırıldığı ve gerekli iş ve işlemlerin ilgili grup sorumluları tarafından yapıldığı öğrenilmiştir.

77. Her evin günlük yaşam planı bulunmakta olup evlerde yapılan işbölümüne çocukların katılımı da sağlanarak sorumluluk bilinçlerinin artırılması amaçlanmaktadır.

78. Merkezde bulunan koruma altındaki çocukların okul sonrası etüt, etkinlik, televizyon izleme ve sosyal faaliyet saatleri belirli bir plan çerçevesinde oluşturulmuştur.

79. Merkezde kalan çocuklar için tekvando, satranç, masa tenisi, ahşap boyama, yüzme, müzik vb. etkinliklerin düzenlendiği ifade edilmiştir.

80. Merkezde 12 yaş ve üzerinde olan çocuklara haftanın belirli günlerinde çarşı ve market izni verildiği ifade edilmiştir.

81. Merkezde 12 yaşa kadar olan çocukların kıyafetlerinin günlük olarak değiştirilerek kirli olan kıyafetlerin bakım personeli tarafından yıkandığı ifade edilmiştir. 13-18 yaş aralığındaki çocukların ise ihtiyaçları olduğu zaman evlerinde bulunan çamaşır makinelerinde elbiselerini yıkayabildikleri belirtilmiştir.

E. Dış Dünya İle İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

82. Merkezde koruma ve bakım altında bulunan çocuklara, hafta sonu ve tatillerde ne kadar süre ile izin verileceği ve kimlerle görüşürüleceğine, çocuk hakkında verilmiş koruyucu ve destekleyici tedbir kararı ile kişisel ilişki tesisi hakkında verilen mahkeme kararları göz önünde bulundurularak yapılacak sosyal inceleme doğrultusunda kuruluş koordinasyon komisyonu tarafından karar verildiği öğrenilmiştir.

83. Çocuklara psikososyal destek programını aksatmayacak şekilde 1 yıl içinde fasıllı ya da fasılasız olarak 60 güne kadar izin verilebildiği belirtilmiştir. Çocukların aile bağlarının güçlendirilmesi amacıyla, ihtiyaç duyulması halinde, bu sürenin 30 güne kadar daha uzatılabildiği bilgisi alınmıştır. İzin dönüşü çocuk ve ailesiyle izin dönemine ilişkin görüşmelerin yapıldığı, raporlandığı ve dosyasında muhafaza edildiği görülmüştür.

84. Merkezde kalan çocukların sosyal inceleme raporu ile uygun görülmesi halinde tatil süresince yatılı olarak aile yanına gidebildiği, aynı zamanda aile bireylerinden çocuğu ziyaret eden kişilerin olması durumunda; çocuğun grup sorumlusu eşliğinde yüz yüze görüşürüldüğü ifade edilmiştir.

85. Merkeze kabulü yapılan çocukların kabul dosyasının incelendiği ve görüşmeler yapıldığı, bu inceleme ve görüşmeler neticesinde aile üyeleri ile görüşmesinde bir sakınca olmadığı değerlendirilen çocukların haftada 1 gün telefon ile görüşürüldüğü belirtilmiştir. Aile veya çocuktan talep gelmesi durumunda görüşmelerinin sağlandığı ifade edilmiştir.

86. Merkezde, çocuktan ve aileden gelen istek doğrultusunda çocuğun aile üyeleri ile görüşürülebildiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda 2 haftada 1 defa yüz yüze görüşmelerin sağlandığı öğrenilmiştir.

87. Merkezde çocuklarla gönüllü olarak ilgilenen kurum, kuruluş ve kişiler bulunmadığı belirtilmiştir.

F. Beslenme

88. Yemek yapımı için kullanılacak malzemelerin Merkez tarafından temin edildiği ve yemeklerin evlerde bakım personelleri tarafından hazırlandığı belirtilmiştir. Görüşme yapılan çocuklarca; yemeklerin yeterli ve lezzetli olduğu ifade edilmiştir.

89. Merkezin 0-18 yaş aralığındaki çocuklara bakım hizmeti vermesi nedeniyle her yaş grubuna özel besinler hazırlandığı ve yaş aralığına göre alınması gereken besinlerin ayrı ayrı planlandığı öğrenilmiştir.

90. Merkezde içme suyu olarak ihale ile hazır bardak su alındığı belirtilmiştir.

91. Kendileri ile görüşme yapılan çocuklar tarafından, mutfaklarını istedikleri zaman kullanabildikleri, malzeme temininde güçlük yaşamadıkları, Merkez bütçesinden karşılanamayan ihtiyaç duydukları ürünleri ise kendi harçlıkları ile karşıladıkları ifade edilmiştir.

92. Merkezde özel beslenme ihtiyacı olan çocuk bulunmadığı belirtilmiştir.

93. Merkezde hazırlanan yemeklerin 72 saat süreyle saklandığı görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

94. Merkez İdaresi, Ziyaret Heyeti ile iş birliği içinde hareket etmiş, Heyetin bütün birimlere bekletilmeksizin erişimini sağlamış, çocuklarla izole görüşmeler yapılabilmesi için gerekli önlemleri titizlikle almış ve talep edilen bilgi ve belgelere erişimi sağlamıştır.

B. Tavsiyeler

1. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler

95. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından, 10/10/2019 tarihinde Mevlana Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir.⁶ Ziyarete ilişkin tespit, gözlem ve tavsiyeler 2020/14 sayılı rapor ile kamuoyuna duyurulmuştur.⁷ Merkeze daha önce verilen tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin tespitler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TAVSİYELER	TAVSİYE VERİLEN KURUM VE YERİNE GETİRİLME	AÇIKLAMA
-------------------	--	-----------------

⁶ Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2019/762 sayılı ve 19/09/2019 tarihli Başkanlık Oluru üzerine düzenlenen ziyaret.

⁷ Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2020/14 No'lu Mevlana Çocuk Evleri Sitesi Ziyareti Raporu, <https://www.tihkek.gov.tr/public/images/kararlar/7231C3.pdf>

Gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla gıdaların numunelerin saklanması ve bunun devamlılığının hassasiyetle sağlanması,	Merkez İdaresi	Ziyarete yapılan incelemeler neticesinde numunelerin 72 saat süre ile saklandığı görülmüştür.
	Yerine Getirildi	
Çocukların başarı sağladığı ve katılmaya istekli olduğu voleybol, yüzme, basketbol gibi sportif faaliyetlerin daha sıklıkla gerçekleştirilmesi,	Merkez İdaresine	Sosyal faaliyetlerin belirli bir plan çerçevesinde yapıldığı, sportif faaliyetler için Merkez kampüsünde alanlar olduğu görülmüştür.
	Yerine Getirildi	
Mahremiyet gözetilerek gerek güvenlik gerekse de acil bir müdahale yapılmasını gerektirecek durumların takibi açısından güvenlik kameralarını izlemek üzere sürekli bir personel görevlendirilmesi,	Merkez İdaresine	Merkezde güvenlik noktasında bulunan ayrı bir odada kameraların 1 personel tarafından sürekli izlendiği görülmüştür.
	Yerine Getirildi	
Sağlık servisinde hemşire görevlendirilmesi amacıyla gerekli girişimlerin başlatılması ve bu sürecin ivedilikle tamamlanması,	Merkez İdaresine	Merkez Sağlık Servisi Biriminde 2 hemşire görev yapmaktadır.
	Yerine Getirildi	
Merkez kampüsünde yer alan ilk kabul biriminin kampüs dışında ayrı bir birim olarak oluşturulması hususunun değerlendirilmesi,	Konya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne	İlk kabul birimi Merkez kampüsünde hizmete devam etmektedir.
	Yerine Getirilmedi	
Merkezin kapalı etkinlik alanları için fiziksel koşullarının yetersizliği sebebiyle imkânlar dâhilinde bahçe içerisinde	Konya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne	Merkezde kalan çocukların spor yapabilecekleri alanların olduğu ve aktif olarak kullanıldığı görülmüştür.

bulunan kamelyayı etkinlik alanına dönüştürdüğü gözlemlenmiştir. Aynı şekilde sportif faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi adına imkânlar dâhilinde kapalı bir spor salonu veya alanının oluşturulmasının faydalı olacağı,	Yerine Getirildi	
--	---------------------	--

2. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

96. Merkez kampüsü içerisinde yer alan ÇOKİM biriminin farklı bir yere taşınması veya Çocuk Evleri Sitesinde kalan çocuklarla etkileşimi azaltacak bir sistem oluşturulmasını tekiden,

97. Merkez personelinin insan hakları ve çocuk hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel bir eğitim alması,

98. Rutubet olan banyo ile ilgili gerekli önlemlerin alınması, kırık duşa kabin ve klozetin tamirinin yaptırılması,

99. Yaşam evlerinde yer alan ve sabitlenmemiş olan dolap vb. eşyaların sabitlenmesi,

100. Merkezin TSE Erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi,

3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

101. Merkezin kapasite üstünde çalıştığı düşünülerek kalabalıklaşmadan kaynaklanan personel ve eşya eksiklerinin giderilmesi ile ilgili durumun değerlendirilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.